

A TANTÁRGY ADATLAPJA

DEVIANCIA ÉS SZOCIÁLIS KONTROLL

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociális Munka
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Szociális Munka/Szociális Munkás
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	DEVIANCIA ÉS SZOCIÁLIS KONTROLL	A tantárgy kódja	ALM 2303
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Müller-Fabian Andrea, docens		
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Müller-Fabian Andrea, docens		
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	3
2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összórás	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása: $4 \cdot 25 = 100$					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórás					58
3.8. A félév összórás					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Legkevesebb 50%-os jelenlét
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Legkevesebb 75%-os jelenlét

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- Az egyéni, családi, csoportos, közösségi és társadalmi szintű szociális kockázatok csökkentése érdekében végzett azonosítás, információgyűjtés, dokumentálás, értékelés és nyilvántartás, elemzés, értékelés és célzott beavatkozások. - Tanácsadás és egyéb szakszerű beavatkozási módszerek családi vagy intézményi környezetben (kórházak, iskolák, büntetés-végrehajtási intézetek, drogközpontok, szakosított szociális intézmények stb.) a szociális munka értékeinek és alapelveinek betartásával. - A szociális ellátórendszer klienseinek nyújtott megelőző és támogató szolgáltatások és tevékenységek fejlesztése.
Transzverzális kompetenciák	- A problémás helyzetek objektív és mind elméleti, mind gyakorlati szempontból megalapozott megközelítése, a hatékony megoldás érdekében, a szociális munka értékeinek és alapelveinek betartásával. - A hatékony csapatmunka technikáinak alkalmazása transzdiszciplináris csapatban, különböző hierarchikus szinteken, szervezeten belül és szervezetek között.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	Az előadás általános célja: a deviáns viselkedés elméleti alapjainak a tanulmányozása, elemzése és összehasonlítása; konkrét esetek elemzése, beavatkozási tervek kidolgozása.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- Az előadás célkitűzései: A deviancia és bűnözés többszempontú megközelítése (biológiai, pszichológiai, szociológiai elméletek); a devianciáról és bűnözésről szóló könyvészet ismertetése; a hallgatók felkészítése arra, hogy az olvasottakat a kutató szemével elemezzék; azon képességek fejlesztése, mely alapján az elméletben tanultakat hasznosítani tudják a deviáns és bűnöző személyekkel való munkában. - A szemináriumok célkitűzése: a szakirodalom, az eredeti írások megismerése és elemzése, esetelemzés, kutatási-, és beavatkozási projektek kidolgozása a deviancia szempontjából vulnerábilis populációkra nézve.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A deviáns viselkedés elméleti alapjai. A deviáns viselkedés értelmezési keretei	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció	1 előadás
2. A deviancia fogalmi meghatározásai. A társadalmi normák. Társadalmi normalitás, szociális eltérések	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás

3. A deviáns viselkedések magyarázatai – devianciaelméletek A biológiai elméletek	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
4. A deviáns viselkedések magyarázatai – devianciaelméletek A pszichológiai elméletek (1)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
5. A deviáns viselkedések magyarázatai – devianciaelméletek A pszichológiai elméletek (2)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
6. A deviáns viselkedések magyarázatai – devianciaelméletek A szociológiai elméletek (1)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
7. A deviáns viselkedések magyarázatai – devianciaelméletek A szociológiai elméletek (2)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
8. Társadalmi kontroll Konformitás és engedelmesség. Informális és formális társadalmi kontroll. Jogszabály és társadalom.	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
9. Deviáns viselkedésformák. Klasszikus devianciák (az alkoholizmus, kábítószer fogyasztás)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
10. Deviáns viselkedésformák. Klasszikus devianciák (öngyilkosság, mentális betegségek)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
11. Deviáns viselkedésformák A bűnözés: okok, tipológiák, elterjedtség	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
12. Deviáns viselkedésformák A bűnözés: bűnözési statisztikák, prevenciós lehetőségek (programok)	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
13. A deviáns viselkedés egyéb formái	Előadás, magyarázat, szemléltetés, demonstráció. Power Point prezentáció, esettanulmányok.	1 előadás
14. Összefoglalás és értékelés	Magyarázat, szemléltetés, demonstráció.	1 előadás

Könyvészet

Kötelező könyvészet:

Adler, F., Mueller, G.O.W., Laufer, W.S.(1998): Kriminológia. Budapest: Osiris, 2000, p. 156, 169-171, 179-180, 219-222, 227-248, 268-276, 311-335 handout

Beck Aaron T., Prisoners of hate. New York : Harper-Collins Publishers, 1999., (Bibl. Pedagogie)

Durkheim, E. (1982): Az öngyilkosság. Budapest: KJK (BCU)

Giddens, A. (1995): Szociológia. Budapest: Osiris Kiadó, 137-175 (BCU)

Gönczöl K.- Kerezi K. /válogatta és szerk./: A deviancia szociológiája. Szöveggyűjtemény a szociális szakképzés számára Budapest, T-Twins Kiadó 1993.

Merton, R.K. (2002): Társadalomelmélet és társadalmi struktúra. Budapest: Osiris, 201-278. pg. (BCU)

HOWELL James C., Preventing & reducing juvenile delinquency. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 2003. (Bibl. Sociologie)

Inderbitzin, M. Bates, K.A., Gaine, R. (2016): Deviance and Social Control: A Sociological Perspective. Sage Publications,

Müller-Fabian, A. (2015) Delincvența juvenilă în România după 1989. Cluj-Napoca: ACCENT

Müller-Fabian, A. (2022): An Integrative Approach To Successful Desistance. Rom J Leg Med [30] 229-233 [2022]

DOI: 10.4323/rjlm.2022.229

Rosta, A. (2007): A deviáns viselkedés szociológiája. Loisir Kiadó

Opcionális könyvészet:

Dér Mária: Az ártatlanság kora: Gyermekbűnözés Budapesten. In: Belügyi Szemle, 2001. 7- 8. sz. – p. 125-148.

Elekes Zsuzsanna: A család hatása a fiatalok alkohol- és drogfogyasztására, valamint egyéb viselkedészavaraira. In: Emberi viszonyok : Cseh-Szombathy László tiszteletére / szerk. Spéder Zsolt, Tóth Pál Péter. – Budapest : Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság, Századvég Kiadó, 2000. – p. 161-180.

Fekete Erzsébet: Droghatások és kezelési lehetőségek a fiatalok bűnelkövetők körében. In: Belügyi Szemle, 2002. 2-3. sz. – p. 134-139.

Kisida Erzsébet: A fiatalok deviáns magatartását befolyásoló tényezők. In: Iskolakultúra, 2002. 1. sz. – p. 90-93.

Molnár József: Ifjúkori bűnözés. In: Info- társadalomtudomány, 1991. 16. sz. – p. 37-42.

Németh Zsolt: Ifjúkori bűnözés, drogfogyasztás – a rendőrség a gyermekvédelmi együttműködés rendszerében. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 20-32.

Pásztor Miklósné: Ma utcagyerek, holnap bűnöző? In: Belügyi Szemle, 2002. 1.sz. –p.3-19.

Rácz, J. (2001): Szabálykövet(él)ők és bajkeverők. Bevezetés a devianciák szociológiájába. Új Mandátum kiadó, Bp

Ruzsonyi Péter: A fiatalok bűnelkövetők zárt intézeti kezelésének nemzetközi tendenciái. In: Belügyi Szemle, 2002. 2-3. sz. – p. 115-133.

Sárik Eszter: A gyermek- és fiatalok bűnözés napjainkban. In: Belügyi Szemle, 2001. 2. sz. – p. 48-60.

Király Réka Zsuzsa: A gyermekbűnözés kriminológiai ismérvei. In: Belügyi Szemle, 2000. 12. sz. – p. 41-48.

Sárik Eszter: Valóban az erőszak a főszereplő? : A gyermek- és fiatalok bűnözés helyzete és tendenciái napjainkban. In: Belügyi Szemle, 2000. 7-8. sz. – p. 57-68.

Sárik Eszter: A gyermek- és fiatalok bűnözés megelőzési lehetőségei. In: Család gyermek ifjúság. 2000. 2. sz. – p. 4-14.

Szűcs Anikó: Miért a DADA? In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 33-51.

Vavró István: A fiatalok bűnözés, a bűnözés jövője. In: Info-társadalomtudomány, 1993. 26. sz. – p. 57-64.

Vavró István: Fiatalok elítéltek, 2000. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 52-58.

Gross Hans, Criminal psychology, www.Abika.com

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
S1 – Szeminárium keretek, témák – tevékenységek és kötelezettségek illetve az értékelési feltételek ismertetése és megbeszélése. A bibliográfiai, kötelező olvasmány-rendszer bemutatása.	Csoportos megbeszélés	Szemináriumi projektválasztás (1 vagy 3-4 személy / projekt). Projekt bemutatás beosztása (Power Point, 10 perc / projekt)
S2 – Társadalmi normalitás, szociális eltérések	Véleményformálás, tapasztalatok megosztása	Szemináriumi feladatok (házi feladatok/referátum: 4 pont) Projekt bemutatás és értékelés
S3 – A deviáns viselkedés meghatározásának kritériumai	Csoportos megbeszélés	
S4 – A devianciaelméletek tipológiája	Esettanulmányok, esetelemzés, csoportos értékelés	
S5 – Gyermek-és fiatalok bűnözés	Esettanulmányok, beavatkozási programok, csoportos értékelés	
S6 – Felnőtt bűnözők. Női bűnözés	Esettanulmányok, beavatkozási programokcsoportos értékelés	
S7 – Bűnmegelőzési programok, projektek, feed-back	Csoportos megbeszélés	

Könyvészet

Könyvészet

Kötelező könyvészet:

Adler, F., Mueller, G.O.W., Laufer, W.S.(1998): Kriminológia. Budapest: Osiris, 2000, p. 156, 169-171, 179-180, 219-222, 227-248, 268-276, 311-335 handout

Beck Aaron T., Prisoners of hate. New York : Harper-Collins Publishers, 1999., (Bibl. Pedagogie)

Durkheim, E. (1982): Az öngyilkosság. Budapest: KJK (BCU)

Giddens, A. (1995): Szociológia. Budapest: Osiris Kiadó, 137-175 (BCU)

Gönczöl K.- Kerezi K. /válogatta és szerk./: A deviancia szociológiája. Szöveggyűjtemény a szociális szakképzés számára Budapest, T-Twins Kiadó 1993.

Merton, R.K. (2002): Társadalomelmélet és társadalmi struktúra. Budapest: Osiris, 201-278. pg. (BCU)

HOWELL James C., Preventing & reducing juvenile delinquency. Thousand Oaks, Calif.: Sage Publications, 2003. (Bibl. Sociologie)

Inderbitzin, M. Bates, K.A., Gainey, R. (2016): Deviance and Social Control: A Sociological Perspective. Sage Publications,

Müller-Fabian, A. (2015) Delincvența juvenilă în România după 1989. Cluj-Napoca: ACCENT

Rosta, A. (2007): A deviáns viselkedés szociológiája. Loisir Kiadó

Müller-Fabian, A. (2022): An Integrative Approach To Successful Desistance. Rom J Leg Med [30] 229-233 [2022]
DOI: 10.4323/rjlm.2022.229

Opcionális könyvészet:

Dér Mária: Az ártatlanság kora: Gyermekbűnözés Budapesten. In: Belügyi Szemle, 2001. 7- 8. sz. – p. 125-148.
Elekes Zsuzsanna: A család hatása a fiatalok alkohol- és drogfogyasztására, valamint egyéb viselkedészavaraira. In: Emberi viszonyok : Cseh-Szombathy László tiszteletére / szerk. Spéder Zsolt, Tóth Pál Péter. – Budapest : Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság, Századvég Kiadó, 2000. – p. 161-180.
Fekete Erzsébet: Droghatások és kezelési lehetőségek a fiatalkorú bűnelkövetők körében. In: Belügyi Szemle, 2002. 2-3. sz. – p. 134-139.
Kisida Erzsébet: A fiatalkorúak deviáns magatartását befolyásoló tényezők. In: Iskolakultúra, 2002. 1. sz.p. 90-93.
Molnár József: Ifjúkori bűnözés. In: Info- társadalomtudomány, 1991. 16. sz. – p. 37-42.
Németh Zsolt: Ifjúkori bűnözés, drogfogyasztás – a rendőrség a gyermekvédelmi együttműködés rendszerében. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 20-32.
Pásztor Miklósné: Ma utcagyerek, holnap bűnöző?. In: Belügyi Szemle, 2002. 1.sz. –p.3-19.
Rácz, J. (2001): Szabálykövet(él)ők és bajkeverők. Bevezetés a devianciák szociológiájába. Új Mandátum kiadó, Bp
Ruzsonyi Péter: A fiatalkorú bűnelkövetők zárt intézeti kezelésének nemzetközi tendenciái. In: Belügyi Szemle, 2002. 2-3. sz. – p. 115-133.
Sárik Eszter: A gyermek- és fiatalkori bűnözés napjainkban. In: Belügyi Szemle, 2001. 2. sz. – p. 48-60.
Király Réka Zsuzsa: A gyermekbűnözés kriminológiai ismérvei. In: Belügyi Szemle, 2000. 12. sz. – p. 41-48.
Sárik Eszter: Valóban az erőszak a főszereplő? : A gyermek- és fiatalkori bűnözés helyzete és tendenciái napjainkban. In: Belügyi Szemle, 2000. 7-8. sz. – p. 57-68.
Sárik Eszter: A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzési lehetőségei. In Család gyermek ifjúság. 2000. 2. sz. – p. 4-14.
Szűcs Anikó: Miért a DADA?. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 33-51.
Vavró István: A fiatalkori bűnözés, a bűnözés jövője. In: Info-társadalomtudomány, 1993. 26. sz. – p. 57-64.
Vavró István: Fiatalkorú elítéltek, 2000. In: Belügyi Szemle, 2002. 1. sz. – p. 52-58.
Gross Hans, Criminal psychology, www.Abika.com

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalmának a kidolgozásához, gyakorló szociális munkások javaslatát is figyelembe vettük, találkozót szervezve a különböző szociális intézmények képviselőivel. Ugyanakkor, a tanterv kidolgozásánál figyelembe vesszük más intézetben és más egyetemen oktató tanárok véleményét. A találkozók célja feltárni az alkalmazók igényeit és a tantárgy összehangolását más intézeteknél oktatott tantárgyakkal.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	6 p ismereteket ellenőrző írásbeli vizsga/teszt	Az írásbeli vizsgán kötelező az 50% elérni ahhoz, hogy a szemináriumi tevékenység figyelembe legyen véve a végső jegy számításánál.	60%
10.5 Szeminárium / Labor	4 p szeminárium	A házi feladatok, projektek tartalmát a szemináriumot vezető tanár közösen egyezteteti a diákokkal, és félév elején közli ezek leadásának határidejét.	40%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Minimum 75% jelenlét a szemináriumokon és 50% jelenlét a kurzusokon szükséges ahhoz, hogy a hallgató részt vehessen az írásbeli vizsgán, és figyelembe legyen véve a szeminárium tevékenységre kapott pontszám. - Az írásbeli vizsgán kötelező az 50% elérni ahhoz, hogy a szemináriumi tevékenység figyelembe legyen véve a végső jegy kiszámításánál, illetve az összes szeminárium tevékenysége el kell legyen fogadva. Amennyiben a hallgató nem tesz eleget ezeknek a követelményeknek, nem mehet át a vizsgán. - Amennyiben a házi feladatokkal kapcsolatos követelményeket részben teljesítette a hallgató, akkor a kapott pontszám figyelembe lesz véve a következő vizsga alkalmával.			

- Követni a plágiumellenes szabályzat betartását, valamint a BBTE Tudományos Tanácsának álláspontját a mesterséges intelligencia felhasználásával kapcsolatban.
- Plagizálás esetében a hallgató maradéktalanul elveszíti az illető feladat, tevékenység elvégzését megillető pontszámot.
- A vizsgán való csalás, a vizsgáról való azonnali kizárást jelenti.
- Az óváásokat a vizsgajegyek kifüggesztését követő 48 órán belül fogadom e-mailben vagy személyesen, a fogadóóra keretében.

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Kitöltés időpontja:
2025.05.15

Előadás felelőse:
Dr. Müller-Fabian Andrea

Szeminárium felelőse:
Dr. Müller-Fabian Andrea

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.05.20

Intézetigazgató:
Dr. László Éva

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.